

Kommission om fremtidens læreruddannelse

Kommissorium

Baggrund

Læreruddannelsen spiller en central rolle i det danske uddannelsessystem og det danske samfund. En læreruddannelse af høj kvalitet og på et højt fagligt niveau har afgørende betydning for de kommende generationers muligheder for at modtage god undervisning og lære mest muligt i løbet af deres skolegang. Hvis lærerne er rustet til at løfte opgaven, vil der blive mulighed for at forebygge og begrænse udfordringer, som i dag viser sig senere i uddannelsessystemet.

Flere af de øvrige nordiske lande har gennemført omfattende reformer af indhold, opbygning og længde på læreruddannelsen. Finland, Sverige, Norge og Island har i dag markant anderledes læreruddannelser end i Danmark.

I Danmark er der foretaget en række reformer af læreruddannelsen, herunder fire reformer siden 1990. Senest blev der i 2012 indgået en politisk aftale om reform af læreruddannelsen. Den nye læreruddannelse trådte i kraft i 2013, men uddannelsen blev allerede ændret i 2015 som følge af folkeskolereformen. I 2015 blev der eksempelvis indført krav om læringsmålsstyret undervisning i alle fag. Et krav, som flere parter nu foreslår, udgår igen.

Læreruddannelsen har således historisk set været igennem mange politiske ændringer, som ikke har fået lov at virke ret længe ad gangen, og som har skabt uro og usikkerhed om uddannelsen.

Der er netop gennemført en evaluering af læreruddannelsen. Evalueringen peger på, at der er en række strukturelle udfordringer med uddannelsen, herunder i forhold til det faglige niveau, studiekultur og vidensbasering.

Dertil kommer, at det trods skærpede adgangskrav og forbedret rekruttering fortsat er en basal udfordring for læreruddannelsen at være attraktiv for de fagligt dygtigste studerende.

Formål

Samlet set er der behov for at se grundlæggende på, om den danske læreruddannelse er indrettet hensigtsmæssigt, har et tilstrækkeligt højt fagligt niveau, og om læreruddannelsen i øvrigt er på højde med og følger den internationale udvikling.

Målet er, at Danmark skal have en langtidsholdbar læreruddannelse, hvor lærerne får et stærkt fagligt og metodisk fundament med henblik på både at levere undervisning af høj kvalitet og være rustede til at anvende og vurdere nye tilgange og metoder i takt med folkeskolens udvikling, og hvor det ikke er nødvendigt at ændre bekendtgørelsen ved skiftende strømninger i folkeskolen.

20. marts 2019

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

Ref.-nr.
19/008450-20

På denne baggrund har regeringen valgt at nedsætte en kommission om fremtidens læreruddannelse. Målet er at skabe det nødvendige grundlag for en langsigtet løsning for læreruddannelsen.

Kommissionens opgaver

Kommissionens opgaver falder i to dele: For det første skal kommissionen belyse en række grundlæggende spørgsmål om læreruddannelsens indhold og tilrettelæggelse. Som led i denne analyse skal kommissionen også belyse den vidensopbygning og vidensformidling, som ligger til grund både for selve læreruddannelsen og for den løbende udvikling af lærerprofessionen.

For det andet skal kommissionen på baggrund af analysen definere de grundlæggende forudsætninger, som skal være opfyldt for at indfri ambitionerne for fremtidens læreruddannelse. På dette grundlag skal kommissionen opstille modeller for, hvordan en læreruddannelse på højt internationalt niveau kan realiseres i Danmark.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

1. Analyse

Kommissionen får til opgave blandt andet at belyse nedenstående spørgsmål om læreruddannelsens indhold og tilrettelæggelse. Kommissionen skal tage afsæt i den netop afsluttede evaluering af læreruddannelsen, og samtidig belyse kvaliteten af de faglige miljøer. Kommissionen skal inddrage internationale erfaringer, herunder fra de nordiske lande samt andre relevante lande som f.eks. Holland, UK, Tyskland, New Zealand, Canada og Singapore.

Kvalifikationer og kompetencebehov i grundskolen

- Hvilke grundlæggende kompetencer og kvalifikationer skal fremtidens lærere have, så de matcher behovene i grundskolen til fagligt kompetente lærere, der mestrer lærerjobbet tilgængelige mange facetter?
- Hvad skal der til for, at læreruddannelsen kan understøtte udvikling af viden, færdigheder og kundskaber hos eleverne, som gør dem i stand til at møde fremtidens krav, herunder i forhold til ny teknologi mv.?
- Hvad skal der til for, at læreruddannelsen kan understøtte et stærkt fagligt og metodisk fundament hos de studerende med henblik på at udvikle folkeskolen og fagene via et højt fagligt niveau, refleksion og evnen til at anvende forsknings- og evidensbaserede undervisningsmetoder?
- Hvordan kan læreruddannelsen bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål, herunder i forhold til at forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre?
- Hvordan kan læreruddannelsen bidrage til folkeskolen som en kultur- og samfundsinstitution, der er præget af vestlige dannelsesstraditioner med åndsfrihed, ligestilling og demokrati - og som også understøtter passion, nysgerrighed, motivation og kritisk tænkning hos eleverne?
- Hvad skal der til for, at de studerende opnår stærke faglige, didaktiske og almene lærerkompetencer, herunder relationskompetence, kompetencer inden for klasseledelse og samarbejdet med hjemmet/forældrene?
- Hvordan kan læreruddannelsen klæde de studerende på til at lykkes med alle elever, herunder elever med forskellige forudsætninger og elever med særlige behov (fx tosprogede elever, elever med svag socioøkonomisk baggrund, elever med socioemotionelle vanskeligheder, socialt udsatte etc.)

Lærerens rolle

- Hvordan kan læreruddannelsen understøtte lærerens funktion som faglig autoritet, der er bredt anerkendt i samfundet?
- Hvad kan fremtidige ændringer i skolens rolle i samfundet betyde i forhold til nye krav og udfordringer for læreruddannelsen?
- Hvilke krav skal der stilles til de faglige miljøer, der udbyder læreruddannelsen, for at de på bedst mulig vis understøtter den løbende udvikling af lærerprofessionen?

Rekruttering

- Hvad skal der til for, at læreruddannelsen bliver attraktiv i forhold til at tiltrække og fastholde de fagligt dygtigste studerende?

Forankring i praksis

- Hvordan kan grundskolens praksis indgå i læreruddannelsen, herunder både via praksiselementer og via praktik?
- Hvad skal der til for at styrke de studerendes introduktion og overgang til lærergerningen?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Kvalitet i undervisningen på læreruddannelsen

- Hvad skal der til for at opnå høj kvalitet i undervisningen på læreruddannelsen, herunder med hensyn til et højt fagligt niveau, sammenhæng, faglig progression og et højt læringsudbytte?
- Hvad skal der til for at skabe et ambitiøst studiemiljø med en høj studieintensitet og flere undervisningstimer, hvor de studerende og underviserne stiller høje krav til hinanden og har høje ambitioner for uddannelsen?

Faglige miljøer og vidensbasering

- Hvad skal der til for at skabe en kontinuerlig udvikling af høj kvalitet af de faglige miljøer, som læreruddannelsen baserer sig på? Både inden for undervisningsfagene og inden for didaktik/pædagogik?
- Hvad skal der til for, at fremtidige lærere i højere grad kan tilegne sig, anvende og kritisk forholde sig til aktuel, evidensbaseret forskningsviden inden for fag, didaktik og pædagogik?
- Hvordan kan de faglige miljøer skabe det nødvendige vidensgrundlag for både læreruddannelsen og den løbende udvikling af lærerprofessionen - sådan som det er muligt inden for andre professioner, eksempelvis blandt læger?

2. Modeller

Med udgangspunkt i analysen skal kommissionen definere de grundlæggende forudsætninger, som skal være opfyldt for at indfri ambitionerne om fremtidens læreruddannelse. På dette grundlag skal kommissionen opstille modeller for, hvordan en læreruddannelse på højt internationalt niveau kan realiseres.

I forlængelse af den offentlige debat om forskningsbasering og udbud af læreruddannelse på universiteter vil det være relevant, at kommissionen belyser modeller både for udbud på professionshøjskoler som i dag, men også for udbud på universiteter. Der kan også tænkes andre (hybrid-)modeller evt. inspireret af internationale erfaringer. Ligesom der kan indgå overvejelser om, hvordan samarbejdet mellem professionshøjskoler og universiteter kan organiseres og styrkes.

Kommissionen skal gøre sig overvejelser om de forskellige modellers betydning for den regionale forsyning af lærere i hele landet samt gøre sig overvejelser over, hvordan der kan skabes regional forsyning af velkvalificerede lærere i hele landet.

Kommissionen kan i forbindelse med modellerne forholde sig til følgende spørgsmål i relation til struktur og fleksibilitet:

- Den nuværende læreruddannelse er 4-årig, mens den i flere af de øvrige nordiske lande samt andre relevante lande som f.eks. Holland, UK, Tyskland, Canada, Singapore og New Zealand kan have andre længder. Hvad er fordele og ulemper ved at ændre længden på uddannelsen?
- Hvad er fordele og ulemper ved at indføre en større grad af differentiering, herunder i forhold til læreruddannelsens længde eller institutionelle forankring? I den nuværende læreruddannelse er undervisningsfagene f. eks. i vid udstrækning aldersspecialiseret – dvs. rettet mod henholdsvis indskoling/mellemtrin og mellemtrin/udskoling.
- Hvad skal der til for, at læreruddannelsen kan bidrage til at fastholde lærerne i folkeskolen?
- Hvordan kan der skabes fleksibilitet i måden at uddanne sig til lærer på, herunder eksempelvis via
 - samspil med uddannelserne til gymnasielærer og erhvervsskolelærer?
 - ansættelsesbaseret oplæring (trainee)?
 - tilrettelæggelse af dele af uddannelsen som deltidsuddannelse parallelt med ansættelse på en skole?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Kommissionen har til opgave at fokusere på den ordinære læreruddannelse og skal således ikke opstille modeller for efter-/videreuddannelse.

Kommissionen skal imidlertid overveje, hvad der skal være en del af den ordinære læreruddannelse, og hvad der mere hensigtsmæssigt placeres i en evt. senere opkvalificering. I den sammenhæng kan kommissionen se på den rolle, som de faglige miljøer, der udbyder læreruddannelse, spiller i forhold til opkvalificering og løbende udvikling af lærerprofessionen.

Kommissionen skal belyse fordele og ulemper ved de opstillede modeller. Fordele og ulemper skal belyses både på kort og på langt sigt.

Økonomi

Kommissionen skal belyse de økonomiske konsekvenser ved de opstillede modeller, herunder økonomiske konsekvenser for henholdsvis stat og kommuner.

Udgangspunktet er, at de opstillede modeller skal holdes inden for de nuværende økonomiske rammer. Kommissionen kan dog også belyse modeller, hvor udgifterne ligger under og over de nuværende rammer. I givet fald skal der redegøres grundigt for fordele og ulemper ved sådanne modeller – ligesom udgifterne skal belyses udførligt.

Kommissionens opbygning

Kommissionen sammensættes af eksterne, sagkyndige medlemmer, som tilsammen besidder faglig indsigt i henholdsvis læreruddannelsen, forskellige uddannelsesinstitutioner og samfundsøkonomi, heraf én formand.

Kommissionen betjenes af et sekretariat, som ledes af Uddannelses- og Forskningsministeriet med deltagelse fra Finansministeriet og Undervisningsministeriet.

Kommissionen skal anvende en åben arbejdsform med løbende interessentinddragelse. Kommissionen kan frit inddrage relevante eksperter, herunder udenlandske. Der nedsættes en referencegruppe bestående af læreruddannelsens interessenter, herunder de lærerstuderende m.fl.

Kommissionen kan rekvirere eksterne analyser i det omfang, den finder behov herfor. Kommissionen skal afslutte sit arbejde med en afrapportering i foråret 2020.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**